॥ तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः॥

अग्निर्नः पातु कृत्तिंकाः। नक्षेत्रं देविमिन्द्रियम्। इदमांसां विचक्षणम्। ह्विरासं जुंहोतन। यस्य भान्तिं रश्मयो यस्यं कृतवंः। यस्यमा विश्वा भुवनानि सर्वां। स कृत्तिंकाभि-रिभसंवसानः। अग्निर्नो देवः सुंविते दंधातु। प्रजापंते रोहिणी वेतु पत्नीं। विश्वरूपा बृह्ती चित्रभानः॥१॥

सा नों युज्ञस्यं सुविते दंधातु। यथा जीवेंम श्ररदः सवींराः। रोहिणी देव्युदंगात्पुरस्तौत्। विश्वां रूपाणिं प्रतिमोदंमाना। प्रजापंति १ ह्विषां वर्धयंन्ती। प्रिया देवानामुपंयातु युज्ञम्। सोमो राजां मृगशीर्षेणु आगन्। शिवं नक्षत्रं प्रियमंस्य धामं। आप्यायंमानो बहुधा जनेषु।

यत्ते नक्षेत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रिय॰ राजन् प्रियतमं प्रियाणाम्। तस्मै ते सोम हविषां

रेतः प्रजां यजमाने दधातु॥२॥

विधेम। शं नं एिध द्विपदे शं चतुंष्पदे। आईयां रुद्रः प्रथंमा न एति। श्रेष्ठां देवानां पितंरिघ्नियानांम्। नक्षंत्रमस्य ह्विषां विधेम। मा नंः प्रजार रींरिष्नमोत वीरान्। हेती रुद्रस्य पिरं णो वृणक्तु। आई नक्षंत्रं जुषतार ह्विनंः॥३॥
प्रमुश्रमांनौ दुरितानि विश्वां। अपाघशर् सन्नुदतामरांतिम्। पुनंनों देव्यदिंतिः स्पृणोतु। पुनंवस् नः पुनरेतां युज्ञम्। पुनंनों देवा अभियंन्तु सर्वें। पुनः पुनर्वो ह्विषां यजामः।

पुनर्वसू नः पुनरेता युज्ञम्। पुननो देवा अभियन्तु सर्व। पुनः पुनवो ह्विषां यजामः।
पुवा न देव्यदितिरन्वां। विश्वस्य भूत्री जगतः प्रतिष्ठा। पुनर्वसू ह्विषां वर्धयन्ती। प्रियं
देवानामप्येतु पार्थः॥४॥
बृहस्पतिः प्रथमं जार्यमानः। तिष्यं नक्षेत्रम्भि सम्बंभूव। श्रेष्ठो देवानां पृतंनासु जिष्णुः।

दृष्ट्यातः प्रवान जायनाता तृष्य पद्मान्य पर्यात्र प्रवाद प्याद प्रवाद प

हवमार्गमिष्ठाः। स्वधाभिर्यज्ञं प्रयंतं जुषन्ताम्॥६॥

मातरिश्वां। अप द्वेषा ५सि नुदतामरांतीः॥१०॥

विशांखे। श्रेष्ठांविन्द्राग्नी भुवंनस्य गोपौ॥११॥

स्पाः। ये दिवं देवीमन् स्श्चरंन्ति। येषांमाश्रेषा अनुयन्ति कामम्। तेभ्यः स्पेंभ्यो मधुंमज्जहोमि। उपह्ताः पितरो ये मुघास्ं। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः। ते नो नक्षेत्रे

ये अंग्निदग्धा येऽनंग्निदग्धाः। येऽमुं लोकं पितरंः क्षियन्तिं। याङ्श्चं विद्म याङ्

अर्यमा राजाऽजरस्तुविष्मान्। फल्गुंनीनामृषभो रोरवीति। श्रेष्ठों देवानां भगवो

भगासि। तत्त्वां विदुः फल्गुंनी्स्तस्यं वित्तात्। अस्मभ्यं क्षुत्रमुजर्रं सुवीर्यम्। गोम्दर्श्वंवुदुप् सन्नुंदेह। भगों ह दाता भग इत्प्रंदाता। भगों देवीः फल्गुंनीरा विवेश। भगस्येत्तं प्रंसवं

उं च न प्रंविद्म। मुघासुं युज्ञ १ सुकृतं जुषन्ताम्। गवां पतिः फल्गुंनीनामसि त्वम्। तदेर्यमन्वरुणमित्र चारुं। तं त्वां वय १ संनितार १ सनीनाम्। जीवा जीवंन्तुमुप् संविंशेम।

येनेमा विश्वा भुवनानि सर्जिता। यस्यं देवा अनु सं यन्ति चेर्तः॥७॥

गंमेम। यत्रं देवैः संध्मादं मदेम॥८॥
आयांतु देवः संवितोपंयातु। हिर्ण्ययेंन सुवृता रथेंन। वहुन् हस्तरं सुभगं विद्यनापंसम्। प्रयच्छंन्तं पपुंरिं पुण्यमच्छं। हस्तः प्रयंच्छत्वमृतं वसीयः। दक्षिणेन् प्रतिगृभ्णीम एनत्। दातारंमुद्य संविता विदेय। यो नो हस्तांय प्रसुवातिं युज्ञम्। त्वष्टा नक्षंत्रमभ्येति चित्राम्। सुभर संसं युवितर रोचंमानाम्॥९॥

निवेशयंत्रमृतान्मर्त्या ईश्च। रूपाणि पि एशन् भुवंनानि विश्वां। तन्नस्त्वष्टा तदुं चित्रा विचेष्टाम्। तन्नक्षेत्रं भूरिदा अस्तु मह्मम्। तन्नः प्रजां वीरवंती स्मनोत्। गोभिर्नो अश्वैः समनक्तु यज्ञम्। वायुर्नक्षेत्रमुभ्येति निष्ट्याम्। तिग्मश्वंङ्गो वृष्भो रोरुवाणः। सुमीरयन् भुवंना

तन्नों वायुस्तदु निष्ट्यां शृणोतु। तन्नक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्यम्। तन्नों देवासो अनुंजानन्तु

कामम्। यथा तरेम दुरितानि विश्वा। दूरम्स्मच्छत्रंवो यन्तु भीताः। तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद्विशांखे। तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञम्। पश्चात् पुरस्तादभयं नो अस्तु। नक्षंत्राणामधिपत्नी

विषूंचः शत्रूंनप् बाधंमानौ। अप् क्षुधं नुदतामरांतिम्। पूर्णा पृश्चादुत पूर्णा पुरस्तांत्। उन्मंध्यतः पौर्णमासी जिंगाय। तस्यां देवा अधि संवसंन्तः। उत्तमे नाकं इह मादयन्ताम्। पृथ्वी सुवर्चा युवतिः सजोषाः। पौर्णमास्युदंगाच्छोभंमाना। आप्याययंन्ती दुरितानि विश्वां।

उरुं दुहां यजमानाय युज्ञम्॥१२॥ चित्रभांनुर्यजमाने दशतु हुविर्मुः पाथुक्षेतां जुपन्ताक्षेतां मदेम् रोचमानामरांतीर्गोपो युज्ञम्॥——

एंति पृथिभिर्देवयानैः। हिर्ण्ययैर्वितंतैर्न्तरिक्षे। इन्द्रौ ज्येष्ठामनु नक्षेत्रमेति। यस्मिन्वृत्रं वृत्रत्र्ये ततारं॥१३॥

श्वतं जीवेम शुरदः सवीराः। चित्रं नक्षेत्रमुदंगात्पुरस्तौत्। अनूराधास् इति यद्वदंन्ति। तन्मित्र

ऋद्यास्मं हव्यैर्नमंसोप्सद्यं। मित्रं देवं मित्रधेयं नो अस्तु। अनूराधान् हविषां वर्धयन्तः।

तस्मिन्वयम्मृतं दुहांनाः। क्षुधं तरेम् दुरितिं दुरिष्टिम्। पुरन्दरायं वृष्भायं धृष्णवैं। अषांढाय् सहंमानाय मीदुषें। इन्द्रांय ज्येष्ठा मधुंमृद्दुहांना। उरुं कृणोत् यर्जमानाय लोकम्। मूलं प्रजां वीरवंतीं विदेय। पराँच्येतु निर्ऋतिः पराचा। गोभिनिक्षेत्रं पृशुभिः समंक्तम्। अहंभूयाद्यजमानाय मह्यम्॥१४॥

अहंनी अद्य सुंविते दंधातु। मूलं नक्षंत्रमिति यद्वदंन्ति। परांचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजायें शिवमंस्तु मह्मम्। या दिव्या आपः पर्यसा सम्बभूवुः। या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः। यासांमषाढा अंनुयन्ति कामम्। ता न आपः शङ् स्योना भंवन्तु। याश्च कूप्या याश्चं नाद्याः समुद्रियाः। याश्चं वैशन्तीरुत प्रांसचीर्याः॥१५॥

यासांमषाढा मधुं भृक्षयंन्ति। ता न आपः श्रः स्योना भंवन्तु। तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदंषाढा अभिसंयंन्तु यज्ञम्। तन्नक्षंत्रं प्रथतां पृशुभ्यः। कृषिर्वृष्टिर्यजंमानाय कल्पताम्। शुभाः कन्यां युवतयः सुपेशंसः। कुर्मकृतः सुकृतों वीर्यावतीः। विश्वान देवान् हृविषां वर्धयंन्तीः। अषाढाः काममुपं यान्तु यज्ञम्॥१६॥

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजंयथ्सर्वमेतत्। अमुं चं लोकमिदमूं च् सर्वम्। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विजित्यं। श्रियंं दधात्वहृंणीयमानम्। उभौ लोकौ ब्रह्मंणा सञ्जितेमौ। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विचंष्टाम्। तस्मिन्वयं पृतंनाः सञ्जयेम। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्। शृण्वन्तिं श्रोणामुमृतंस्य गोपाम्। पुण्यामस्या उपंश्रणोमि वाचम्॥१७॥

म्हीं देवीं विष्णुंपनीमजूर्याम्। प्रतीचींमेनाः ह्विषां यजामः। त्रेधा विष्णुंरुरुगायो विचंत्रमे। म्हीं दिवं पृथिवीम्न्तिरक्षम्। तच्छ्रोणैतिश्रवं इच्छमाना। पुण्यः श्लोकं यजमानाय कृण्वती। अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासंः। चतस्रो देवीर्जराः श्रविष्ठाः। ते यज्ञं पाँन्तु रजंसः परस्ताँत्। संवथ्सरीणंममृतः स्वस्ति॥१८॥

यज्ञं नः पान्तु वसंवः पुरस्तात्। दक्षिणतोऽभियंन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं नक्षंत्रम्भि संविष्ठाम। मा नो अरांतिरघश्र्साऽगन्। क्षृत्रस्य राजा वरुंणोऽधिराजः। नक्षंत्राणार श्तिभेष्ववसिष्ठः। तो देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः। श्तर सहस्रां भेषुजानि धत्तः। यज्ञं नो राजा वरुंण उपयातु। तन्नो विश्वे अभि संयन्तु देवाः॥१९॥

राजा वरुण् उपयात्। तन्ना विश्व आभं सयन्तु द्वाः॥१९॥ तन्नो नक्षेत्र॰ शतभिषग्जुषाणम्। दीर्घमायुः प्रतिरद्भेषजानि। अज एकंपादुदंगात्पुरस्तौत्।

विश्वां भूतानिं प्रति मोर्दमानः। तस्यं देवाः प्रंस्वं यंन्ति सर्वे। प्रोष्ठपदासो अमृतंस्य गोपाः। विभाजमानः समिधान उगः। आऽन्तिरक्षमरुहृदगुन्द्याम्। तर सूर्यं देवम्जमेकंपादम्।

प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे॥२०॥

अहिं बुंध्रियः प्रथंमान एति। श्रेष्ठां देवानांमुत मानुंषाणाम्। तं ब्राँह्मणाः सोंम्पाः सोम्यासंः। प्रोष्ठपदासों अभि रेक्षन्ति सर्वें। चृत्वार् एकंम्भि कर्म देवाः। प्रोष्ठपदास् इति यान् वदंन्ति। ते बुध्रियं परिषद्य एकं स्तुवन्तंः। अहि एक्षिन्ति नर्मसोप्सद्यं। पूषा रेवत्यन्वंति पन्थांम्। पृष्टिपतीं पशुपा वाजंबस्त्यौ॥२१॥

ड्मानिं ह्व्या प्रयंता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपंयातां युज्ञम्। क्षुद्रान् पृशून् रंक्षतु रेवतीं नः। गावों नो अश्वार् अन्वेतु पूषा। अन्नर् रक्षंन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजर् सनुतां यजमानाय युज्ञम्। तद्श्विनांवश्वयुजोपंयाताम्। शुभुङ्गमिष्ठौ सुयमेंभिरश्वैः। स्वं नक्षंत्रर हृविषा यजन्तौ। मध्या सम्पृंक्तौ यजुंषा समंक्षौ॥२२॥

यौ देवानों भिषजौं हव्यवाहौ। विश्वंस्य दूताव्मृतंस्य गोपौ। तौ नक्षंत्रं जुजुषाणोपंयाताम्। नमोऽश्विभ्यां कृणुमोऽश्वयुग्भ्यांम्। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। तद्यमो राजा भगवान् विचेष्टाम्। लोकस्य राजां मह्तो महान् हि। सुगं नः पन्थामभयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजां। यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदंस्य चित्र १ हृविषां यजाम। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। निवेशंनी यत्ते देवा अदंधः॥२३॥

वतार् मह्नं प्रामुचीर्या याँन्तु युक्तं वाच १ स्वस्ति देवा अनुयन्ति सर्वे वाजंबस्त्यो समंक्तो देवास्त्रीणं च॥————[२]

नवोनवो भवति जार्यमानो यमोदित्या अर्शुमौप्यायर्यन्ति। ये विरूपे समेनसा संव्यर्यन्ती। समानं तन्तुं परितातना तैं। विभू प्रभू अनुभू विश्वतों हुवे। ते नो नक्षेत्रे हवमार्गमेतम्। व्यं देवी ब्रह्मणा संविदानाः। सुरत्नांसो देववीतिं दर्धानाः। अहोरात्रे ह्विषां वर्धयंन्तः। अतिं पाप्मानमितं मुक्त्या गमेम। प्रत्युंवदृश्यायती॥२४॥

व्युच्छन्तीं दुहिता दिवः। अपो मही वृंणुते चक्षुंषा। तमो ज्योतिंष्कृणोति सूनरीं। उदुिस्रयाः सचते सूर्यः। सचां उद्यन्नक्षंत्रमर्चिमत्। तवेदुंषो व्युषि सूर्यस्य च। सं भक्तेनं गमेमहि। तन्नो नक्षंत्रमर्चिमत्। भानुमक्तेजं उचरंत्। उपयुज्ञमिहागंमत्॥२५॥

प्र नक्षंत्राय देवायं। इन्द्रायेन्दु हवामहे। स नंः सिवृता सुंवथ्सिनम्। पुष्टिदां वीरवंत्तमम्। उदुत्यं चित्रम्। अदिंतिर्न उरुष्यतु महीमूषु मातरम्। इदं विष्णुः प्रतिद्वष्णुः। अग्निर्मूर्था भुवंः। अनुनोऽद्यानुंमित्रिरिन्वदंनुमते त्वम्। हृव्यवाहु स्वष्टम्॥२६॥

अग्निर्वा अंकामयत। अन्नादो देवानाई स्यामिति। स एतम्ग्नये कृतिंकाभ्यः पुरोडाशंमुष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै सौंऽन्नादो देवानांमभवत्। अग्निर्वे देवानांमन्नादः। यथां ह वा अग्निर्देवानांमन्नादः। एव १ ह वा एष मनुष्यांणां भवति। य एतेनं हिवषा

यर्जते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अग्नये स्वाहा कृत्तिंकाभ्यः स्वाहाँ। अम्बायै

स्वाहां दुलाये स्वाहां। नितृत्ये स्वाहाऽभ्रयंन्त्ये स्वाहां। मेघयंन्त्ये स्वाहां वर्षयंन्त्ये स्वाहां। चुपुणीकांये स्वाहेतिं॥२७॥
प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत। ता अंस्माथ्सृष्टाः परांचीरायन्। तासार्थं रोहिणीम्भ्यंध्यायत्। सोंऽकामयत। उप मा वंर्तेत। समेंनया गच्छ्येतिं। स एतं प्रजापंतये रोहिण्ये चुरुं निरंवपत्। ततो वै सा तमुपावंतित। समेंनया गच्छत। उपं ह वा एनं प्रियमावंतित। सं

सोंऽकामयत। उप मा वंर्तेत। समेंनया गच्छेयेतिं। स एतं प्रजापंतये रोहिण्यै चुरुं निरंवपत्। ततो वै सा तमुपावंर्तत। समेंनया गच्छत। उपं हू वा एंनं प्रियमावंर्तते। सं प्रियेणं गच्छते। य एतेनं हुविषा यजंते। य उंचैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहां रोहिण्यै स्वाहां। रोचंमानायै स्वाहां प्रजाभ्यः स्वाहेतिं॥२८॥

सोमो वा अंकामयत। ओषंधीनाः राज्यम्भिजंयेय्मितिं। स एतः सोमांय मृगशीर्षायं श्यामाकं चुरुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वै स ओषंधीनाः राज्यम्भ्यंजयत्। समानानाः ह वै राज्यम्भिजंयित। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सोमांय स्वाहां मृगशीर्षाय स्वाहां। इन्वकाभ्यः स्वाहौषंधीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहेतिं॥२९॥

रुद्रो वा अंकामयत। पृशुमान्थ्स्यामिति। स एत॰ रुद्रायाऽऽर्द्रायै प्रैय्यंङ्गवं चुरुं पर्यसि

निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् ह् वै भंवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। रुद्राय स्वाहाऽऽर्द्राये स्वाहाँ। पिन्वंमानाये स्वाहां पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३०॥

ऋक्षा वा इयमंलोमकांऽऽसीत्। साऽकांमयत। ओषंधीभिवंनस्पतिंभिः प्रजांयेयेतिं। सैतमिदंत्ये पुनर्वसुभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो वा इयमोषंधीभिवंनस्पतिंभिः प्राजांयत। प्रजांयते हु वै प्रजयां पृश्भिः। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अदिंत्ये स्वाहा पुनर्वसुभ्याम्। स्वाहा भूत्ये स्वाहा प्रजांत्ये स्वाहेतिं॥३१॥

बृह्स्पतिर्वा अंकामयत। ब्रह्मवर्चसी स्यामिति। स एतं बृह्स्पतिये तिष्याय नैवारं च्रुं पर्यसि निरंवपत्। ततो वे स ब्रह्मवर्चस्यभवत्। ब्रह्मवर्चसी ह् वे भंवति। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। बृह्स्पतये स्वाहां तिष्यांय स्वाहां। ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति॥३२॥

देवासुराः संयंत्ता आसन्। ते देवाः सूर्पेभ्यं आश्रेषाभ्य आज्यें कर्म्भं निरंवपन्। तानेताभिरेव देवतांभिरुपांनयन्। पृताभिर्ह् वे देवतांभिर्द्धिषन्तं भ्रातृंव्यमुपंनयति। य पृतेनं हृविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्पेभ्यः स्वाहाँऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहाँ। दन्दशूकैंभ्यः स्वाहेतिं॥३३॥

पितरो वा अंकामयन्त। पितृलोक ऋंध्रुयामेति। त एतं पितृभ्यों मुघाभ्यः पुरोडाश्र्ष् षद्भंपालं निरंवपन्। ततो वै ते पितृलोक आंध्रुंवन्। पितृलोक ह् वा ऋंध्रोति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पितृभ्यः स्वाहां मुघाभ्यः। स्वाहांऽन्घाभ्यः स्वाहांऽगदाभ्यः। स्वाहांऽरन्धाभ्यः स्वाहोती॥३४॥

अर्यमा वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामिति। स एतमर्यम्णे फल्गुंनीभ्यां चुरुं निरंवपत्। ततो व स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् ह् वे भवति। य एतेनं ह्विषा यजेते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अर्यम्णे स्वाहा फल्गुंनीभ्या्ष्ट्रं स्वाहाँ। पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥३५॥

भगो वा अंकामयत। भगी श्रेष्ठी देवानाई स्यामिति। स एतं भगाय फल्गुंनीभ्यां च्रुं निरंवपत्। ततो वै स भगी श्रेष्ठी देवानांमभवत्। भगी हु वै श्रेष्ठी संमानानां भवति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। भगाय स्वाहा फल्गुंनीभ्याङ् स्वाहां। श्रेष्ठ्यांय स्वाहेतिं॥३६॥ हस्ताय पुरोडाशुं द्वादंशकपालुं निरंवपदाशूनां ब्रीहीणाम्। ततो वै तस्मै श्रद्देवा अदंधत।

स्विता वा अंकामयत। श्रन्में देवा दधीरन्। स्विता स्यामिति। स एत संवित्रे

स्विताऽभंवत्। श्रद्धवा अंस्मै मनुष्यां दथते। स्विता संमानानां भवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। स्वित्रे स्वाहां हस्ताय। स्वाहां ददते स्वाहां पृण्ते। स्वाहां प्रयच्छंते स्वाहां प्रतिगृभ्णते स्वाहेतिं॥३७॥
त्वष्टा वा अंकामयत। चित्रं प्रजां विन्देयेतिं। स एतं त्वष्ट्रं चित्रायें पुरोडाशंमुष्टाकंपालं निरंवपत्। ततो वै स चित्रं प्रजामंविन्दत। चित्र॰ ह वै प्रजां विन्दते। य एतेनं ह्विषा

यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। त्वष्ट्रं स्वाहां चित्राये स्वाहां। चैत्रांय स्वाहां प्रजाये स्वाहेति॥३८॥ वायुर्वा अंकामयत। कामचारंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमितिं। स एतद्वायवे निष्ट्यांये गृष्ट्ये दक्षां प्रयो निरंतपत्। ततो ते स कामचारंमेष लोकेष्वभांच्यत। कामचारं ह ता प्रष

दुग्धं पयो निरंवपत्। ततो वै स कामचारमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। कामचार ह वा एषु लोकेष्वभिजंयति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वायवे स्वाहा निष्ट्यांये स्वाहाँ। कामचारांय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेति॥३९॥ इन्द्राग्नी वा अंकामयेताम्। श्रेष्ठ्यं देवानांम्भिजंयेवेतिं। तावेतिमन्द्राग्निभ्यां विशांखाभ्यां

वै संमानानांमभि जंयित। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। इन्द्राग्निभ्याः स्वाहा विशांखाभ्याः स्वाहां। श्रेष्ठ्यांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेति॥४०॥ अथैतत्पौर्णमास्या आज्यं निर्वपति। कामो वै पौर्णमासी। काम आज्यम्। कामेनेव काम समर्भगति। श्रिपमेन सकाम उपनम्मित्। येन कामेन यजेते। सोऽत्रं जहोति।

पुरोडाशमेकांदशकपालुं निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रेष्ठ्यं देवानांमुभ्यंजयताम्। श्रेष्ठ्यं ह

अथतत्पाणमास्या आज्य निवपात। कामा व पाणमासा। काम आज्यम्। कामन्व काम समर्थियति। क्षिप्रमेन १ सकाम उपनमित। येन कामेन यजते। सोऽत्रं जुहोति। पौर्णमास्य स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगत्ये स्वाहेति॥४१॥
अभिः पर्थवर प्रजापितः षोडंग् सोम एकांदश कृत्रो दश्केंकांदश वृहस्पितिर्दशं देवासुरा नवं पितर एकांदशार्यमा भगे दशं दश सिवृता चर्त्वर्ष त्वष्टां वृत्वर्षस्त्रार्था दशं दशार्थेतराँणमास्या अष्टा पर्थवर॥————[४]

मित्रो वा अंकामयत। मित्रधेयंमेषु लोकेष्वभिजंयेयमिति। स एतं मित्रायांनूराधेभ्यंश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स मित्रधेयंमेषु लोकेष्वभ्यंजयत्। मित्रधेय ह वा एषु लोकेष्वभिजंयित। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उ चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। मित्राय स्वाहांऽनूराधेभ्यः स्वाहां। मित्रधेयांय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेति॥४२॥

इन्द्रो वा अंकामयत। ज्यैष्ठ्यं देवानांमभिजंयेयमितिं। स एतमिन्द्रांय ज्येष्ठायैं

प्रजापंतिर्वा अंकामयत। मूलं प्रजां विन्देयेतिं। स पुतं प्रजापंतये मूलांय चुरुं

आपो वा अंकामयन्त। समुद्रं कार्मम्भिजयेमेति। ता एतमुद्धोऽषाढाभ्यंश्वरं निरंवपन्।

ततो वै ताः संमुद्रं कामंमुभ्यंजयन्। सुमुद्र ह वै कामंमुभिजंयति। य एतेनं ह्विषा

निरंवपत्। ततो वै स मूलं प्रजामंविन्दत्। मूलर्ं हु वै प्रजां विन्दते। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। प्रजापंतये स्वाहा मूलांय स्वाहाँ। प्रजायै

पुरोडाश्मेकांदशकपालुं निरंवपन्महाव्रीहीणाम्। ततो वै स ज्यैष्ठ्यं देवानांमुभ्यंजयत्। ज्यैष्ठ्यर् हु वै संमानानांमुभिजंयति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं

जुहोति। इन्द्रांयु स्वाहाँ ज्येष्ठायै स्वाहाँ। ज्येष्ठ्यांयु स्वाहाऽभिजिंत्यै स्वाहेतिं॥४३॥

स्वाहेतिं॥४४॥

यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अद्भः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहां। अभिजित्ये स्वाहेतिं॥४५॥
विश्वे वै देवा अंकामयन्त। अनुपज्ययं जयेमेति। त पृतं विश्वेंभ्यो देवेभ्योऽषाढाभ्यंश्चरं निरंवपन्। ततो वै तेंऽनपज्य्यमंजयन्। अनुपज्य्य ह वै जयित। य पृतेनं ह्विषा यजंत। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विश्वेंभ्यो देवेभ्यः स्वाहांऽषाढाभ्यः स्वाहां। अनुपज्य्याय स्वाहा जित्ये स्वाहेतिं॥४६॥

ब्रह्म वा अंकामयत। ब्रह्मलोकम्भिजययमिति। तदेतं ब्रह्मणेऽभिजितें चुरुं निरंवपत्। ततो वै तद्भेह्मलोकम्भ्यंजयत्। ब्रह्मलोक॰ हु वा अभिजयति। य एतेनं हविषा यजंते। य उं

चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। ब्रह्मणे स्वाहांऽभिजिते स्वाहां। ब्रह्मलोकाय स्वाहाऽभिजित्ये स्वाहेति॥४७॥
विष्णुर्वा अंकामयत। पुण्युङ् श्लोकरं शृण्वीय। न मां पापी कीर्तिरागंच्छेदिति। स पुतं विष्णंवे श्रोणाये पुरोडाशं त्रिकपालं निरंवपत्। ततो वै स पुण्युङ् श्लोकंमशृणुत।

नैनं पापी कीर्तिरागंच्छत्। पुण्य १ हू वै श्लोक १ शृणुते। नैनं पापी कीर्तिरागंच्छति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहाँ श्लोणायै स्वाहाँ। श्लोकांय स्वाहाँ श्लुताय स्वाहेति॥४८॥

वसंवो वा अंकामयन्त। अग्रं देवतानां परीयामेति। त एतं वस्भ्यः श्रविष्ठाभ्यः पुरोडाशंमुष्टाकंपालुं निरंवपन्। ततो वै तेऽग्रं देवतानां पर्यायन्। अग्रं ह वै संमानानां

पर्येति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वसुंभ्यः स्वाहा श्रविष्ठाभ्यः स्वाहाँ। अग्रांय स्वाहा परींत्यै स्वाहेतिं॥४९॥

इन्द्रो वा अंकामयत। दृढोऽशिथिलः स्यामिति। स एतं वर्रुणाय शृतिभिषजे भेषजेभ्यः पुरोडाशं दर्शकपालं निर्वयत्कृष्णानां व्रीहीणाम्। ततो वै स दृढोऽशिथिलोऽभवत्। दृढो हु वा अशिथिलो भवति। य एतेनं हृविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। वर्रुणाय स्वाहां शृतभिषजे स्वाहां। भेषजेभ्यः स्वाहेति॥५०॥

अजो वा एकंपादकामयत। तेज्स्वी ब्रह्मवर्च्सी स्यामिति। स एतम्जायैकंपदे प्रोष्ठपदेभ्यंश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स तेज्स्वी ब्रह्मवर्च्स्यंभवत्। तेज्स्वी हु वै ब्रह्मवर्च्सी भंवति। य एतेनं हुविषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अजायैकंपदे स्वाहाँ प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहाँ। तेजंसे स्वाहाँ ब्रह्मवर्च्साय स्वाहेति॥५१॥

अहि बैं बुिप्रयोऽकामयत। इमां प्रतिष्ठां विन्देयेति। स एतमहंये बुिप्रयाय प्रोष्ठप्देभ्यः पुरोडाशं भूमिकपालं निरंवपत्। ततो वै स इमां प्रतिष्ठामिवन्दत। इमा ह वै प्रतिष्ठां विन्दते। य एतेनं ह्विषा यजते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अहंये बुिप्रयाय स्वाहाँ प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहाँ। प्रतिष्ठाये स्वाहेति॥५२॥

पूषा वा अंकामयत। पृशुमान्थस्यामितिं। स एतं पूष्णे रेवत्यै चुरुं निरंवपत्। ततो वै स पंशुमानंभवत्। पृशुमान् हु वै भंवति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। पूष्णे स्वाहां रेवत्यै स्वाहां। पृशुभ्यः स्वाहेतिं॥५३॥

अश्विनौ वा अंकामयेताम्। श्रोत्रस्विनावबंधिरौ स्यावेतिं। तावेतमश्विभ्यांमश्वयुग्भ्यां पुरोडाशं द्विकपालं निरंवपताम्। ततो वै तौ श्रोत्रस्विनावबंधिरावभवताम्। श्रोत्रस्वी ह् वा अबंधिरो भवति। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अश्विभ्याङ् स्वाहाँऽश्वयुग्भ्याङ् स्वाहाँ। श्रोत्रांय स्वाहा श्रुत्यै स्वाहेतिं॥५४॥

यमो वा अंकामयत। पितृणार राज्यम्भिजंयेयमिति। स एतं यमायांप्भरंणीभ्यश्चरं निरंपवत्। ततो वे स पितृणार राज्यमभ्यंजयत्। सुमानानारं हु वे राज्यम्भि जंयति। य एतेनं हुविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। यमाय स्वाहांऽप्भरंणीभ्यः स्वाहां। राज्याय स्वाहाऽभिजिंत्ये स्वाहेतिं॥५५॥ अथैतदंमावास्याया आज्यं निर्वपति। कामो वा अमावास्याँ। काम् आज्यम्ँ। कामेनेव काम् समर्थयति। क्षिप्रमेन् सकाम् उपनमति। येन् कामेन् यजंते। सोऽत्रं जुहोति। अमावास्याये स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगत्ये स्वाहेतिं॥५६॥ भित्र इन्द्रं प्रजापंतिदेशं द्शाप् एकांदश् विश्वे ब्रह्म दशंदश् विष्णुश्वयादश् वसंव इन्द्रोऽजोऽहिवें बुप्रियः पूषाऽश्विनौ युमो दशं दशायैतदंमावास्याया

चन्द्रमा वा अंकामयत। अहोरात्रानंधमासान्मासांनृतून्थ्संवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य सलोकतांमाप्रुयामिति। स एतं चन्द्रमंसे प्रतीदृश्यांये पुरोडाशं पश्चंदशकपालं निरंवपत्। ततो वै सोंऽहोरात्रानंधमासान्मासांनृतून्थ्संवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य सलोकतांमाप्रोत्। अहोरात्रान् हृ वा अंधमासान्मासांनृतून्थ्संवथ्सरमास्वा। चन्द्रमंसः सायुंज्य सलोकतांमाप्रोति। य एतेनं हृविषा यजंते। य उ चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। चन्द्रमंसे स्वाहां प्रतीदृश्यांये स्वाहां। अहोरात्रेभ्यः स्वाहांऽर्धमासेभ्यः स्वाहां। मासेभ्यः स्वाहतुंभ्यः स्वाहां। संवथ्सराय स्वाहतिं॥५७॥

अहोरात्रे वा अंकामयेताम्। अत्यंहोरात्रे मुंच्येविह। न नांवहोरात्रे आप्नुयातामिति। ते एतमहोरात्राभ्यां चुरुं निरंवपताम्। द्वयानां व्रीहीणाम्। शुक्कानां च कृष्णानां च। स्वात्योर्दुग्धे। श्वेताये च कृष्णाये च। ततो वै ते अत्यंहोरात्रे अंमुच्येते। नैने अहोरात्रे आप्नुताम्। अति ह् वा अंहोरात्रे मुंच्यते। नैनमहोरात्रे आप्नुतः। य एतेनं ह्विषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। अह्रे स्वाहा रात्रिये स्वाहां। अतिमुक्त्ये स्वाहेतिं॥५८॥

उषा वा अंकामयत। प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगां स्यामिति। सैतमुषसे च्रुं निरंवपत्। ततो वे सा प्रियाऽऽदित्यस्यं सुभगांऽभवत्। प्रियो हु वे संमानानारं सुभगों भवित। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। उषसे स्वाहा व्युंष्ट्ये स्वाहां। व्यूष्ट्ये स्वाहां व्यूच्छन्त्ये स्वाहां। व्यूष्ट्ये स्वाहेति॥५९॥

अथैतस्मै नक्षंत्राय चुरुं निर्वपति। यथा त्वं देवानामिसं। एवमहं मंनुष्यांणां भूयास्मितिं। यथां हु वा एतद्देवानाम्। एव हु वा एष मंनुष्यांणां भवति। य एतेनं हिवषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। नक्षंत्राय स्वाहोंदेष्यते स्वाहां। उद्यते स्वाहोदिताय स्वाहां। हरसे स्वाहा भरसे स्वाहां। भ्राजंसे स्वाहा तेजंसे स्वाहां। तपसे स्वाहां ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेतिं॥६०॥

सूर्यो वा अंकामयत। नक्षंत्राणां प्रतिष्ठा स्यामिति। स एत सूर्याय नक्षंत्रभ्यश्चरुं निरंवपत्। ततो वै स नक्षंत्राणां प्रतिष्ठाऽभंवत्। प्रतिष्ठा हु वै संमानानां भवति। य एतेनं हिविषा यजंते। य उं चैनदेवं वेदं। सोऽत्रं जुहोति। सूर्याय स्वाहा नक्षंत्रभ्यः स्वाहां। प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६१॥

अथैतमदिंत्यै च्रुं निर्वपति। इयं वा अदिंतिः। अस्यामेव प्रतिं तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। अदिंत्यै स्वाहाँ प्रतिष्ठायै स्वाहेतिं॥६२॥

अथैतं विष्णंवे चुरुं निर्वपति। युज्ञो वै विष्णुं। युज्ञ एवान्ततः प्रतिं तिष्ठति। सोऽत्रं जुहोति। विष्णंवे स्वाहां युज्ञाय स्वाहां। प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥६३॥

चन्द्रमाः पश्चंदशाहोगुत्रे सुप्तदंशोषा एकांद्रशाधैतस्मै नक्षंत्राय् त्रयोदश् सूर्यो दशाधैतमिदित्ये पञ्चाधैतं विष्णंवे पद्थ्स्त (सुविताऽऽशूनां ब्रीहीणामिन्द्रीं महाब्रीहीणामिन्द्रीं कृष्णानां ब्रीहीणामंहोरात्रे द्वयानां ब्रीहीणाम्। पितरः पद्धंपाल॰ सिवता द्वादंशकपालमिन्द्राय्री एकांदशकपालमिन्द्र एकांदशकपालमिन्द्रो दर्शकपालं विष्णुंक्षिकपालमिह्मृंसिकपालमृश्विनौ द्विकपालं चन्द्रमाः पर्श्वदशकपालमृग्निस्त्रयद्या वसंवोऽष्टाकंपालम्नयत्र च्रुक्त् । रुद्रौंऽर्थुमा पृषा पश्चमान्थ्यस्या स्थानां कृद्रो बृह्स्यतिः पर्यासे वायुः पयः सोमो वायुरिन्द्राय्री मित्र इन्द्र आपो ब्रह्मं युनोंऽभिजित्यै त्वष्टा प्रजापितः प्रजाये पौर्णमास्या अमावास्याया अमत्ये विश्वे जित्या अश्विनौ श्रुत्यौ ब्रह्म तदेतं विष्णुः स एतं वायुः स एतदापुस्ताः। पितरो विश्वे वसंवोऽकामयन्त् मेति त एतन्निरंवपन्। आपोऽकामयन्त् मेति ता एतन्निरंवपन्। इन्द्राय्री अश्विनोवकामयेता वेति तावेतन्निरंवपताम्। अहोरात्रे व अकामयेतामिति ते एतन्निरंवपताम्। अन्यत्रांकामयतेति स एतन्निरंवपत्। इन्द्राय्री श्रेष्ठ्यमिन्द्रो उथेष्ठ्यमिन्द्रो इढः। अहिः सूर्योऽदित्ये विष्णंव प्रतिष्ठार्ये। सोमो यमः समानानांम्। अग्निनौ रिरिषद्वयत्रं रीरिषः॥॥——[६]

अग्निर्न ऋष्यास्म् नवीनवोऽग्निर्मित्रश्चन्द्रमाः पद्॥६॥ अग्निर्नुस्तत्रौ वायुरहिंबुंभ्रियं ऋक्षा वा इयमथैतत्यौर्णमास्या अजो वा एकंपाथसूर्यस्त्रिपष्टिः॥६३॥ अग्निर्नः पातु प्रतिष्ठायै स्वाहेति॥

हरिः ओम्॥

॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्रोह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः॥